

Původ misie v tajemství Trojice

Učební list 6

Původ misie v tajemství Trojice

Z pramenů

Jak František a jeho bratři se dotazovali Slova Božího

A - Úvod

D. Cvičení

B - Přehled

E. Použití

C - Informace

F. Odkazy

1. Původ misie: Trojjediný Bůh

1.1 Slovo „posílat“

1.2 Otec posílá Syna, narozeného z Marie skrze Ducha svatého

2. Poslání Syna

2.1 Ježíš zjevuje Otce

2.2 Ježíš zjevuje lásku

2.3 Ježíš naplňuje Otcovo dílo

2.4 Ježíšův misionářský způsob života

3. Poslání v Duchu svatém

3.1 Skrze Syna s Duchem svatým

3.2 Duch svatý jako princip života

3.3 Jsme misionářští jako duchovní Boží příbuzní

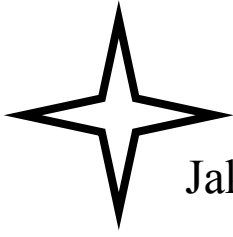
4. Františkánské poslání

4.1 Misie františkánského hnutí

4.2 Hlásat Boha lidem

4.3 Chovat se jak Ježíš

4.4 Cíl františkánského poslání

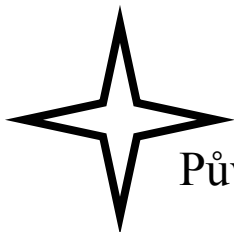

Jak se František a jeho bratři dotazovali Slova Božího

Trvalo dlouho, než lidé Františka pochopili. První byli Bernard z Quintavalle a Petr Katanii, dva vážení muži z assiské šlechty. Chtěli žít jako František. Na jakém základě mělo však nové společenství stát? Pro odpověď šli všichni tři do kostela sv. Mikuláše. Tam se chtěli dotázat Slova Božího. Nikdo však neuměl s Bibli zacházet. František dostal nápad. Jsou přece tři a mají stejný cíl. A není Bůh ve třech osobách? Proč tedy neotevřít třikrát Bibli a tak poznat Boží vůli? Řečeno, uděláno. A Bůh jim cestu ukázal.

(Podle 3 dr. 28)

Původní františkánské misijní poslání

V evangeliu podle Lukáše se s námi setkává Ježíš, který léčí nemocné, osvobozuje utiskované, chudým přináší radostnou zvěst. Je proroky slibovaným Mesiášem, který má svou smrtí a vzkříšením zachránit lid. Tajemná povinnost určuje jeho cestu: „*Což neměl Mesiáš to vše vytrpět a tak vejít do své slávy?*“ (Lk 24,26). Lukášovo evangelium končí v Jeruzalémě. Odtud se křesťanství šíří do celého tehdy známého světa. Tuto obdivuhodnou dynamičnost popisuje Lukáš ve své druhé práci, ve Skutcích apoštolů. Ty se čtou jako napínavý román. Jdeme s Pavlem a Petrem od města k městu a vidíme, jak vznikají malé křesťanské obce. Potřebujeme mapu, chceme-li dlouhé cestování Pavlovo po zemi i po moři sledovat.

Úplně jinak působí text, napsaný Janem. Jeho evangelium vtahuje do hloubky, ne do šíře. Vidí Ježíšovo poslání zcela zakotvené v Otci. Všechno se točí kolem Ježíše, ale ten vždy odkazuje na Otce: „*Co tedy mluvím, mluvím tak, jak mi pověděl Otec*“ (Jan 12,50). Ve své řeči na rozloučenou slibuje zarmouceným učedníkům pomocníka, Ducha svatého, který je „*uvede do veškeré pravdy*“ (Jan 16,13).

Ježíš vyšel z lásky Otcovy a přichází k lidem, „*aby měli život a měli ho v hojnosti*“ (Jan 10,10). Nechce nic jiného, než aby se měli rádi láskou, kterou Otec miluje Syna (srov. Jan 17,23) a posílá je, aby tuto lásku a tento plný život rozdávali.

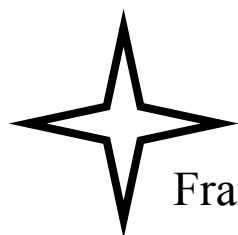
Z tohoto pohledu je misie víc než export evropského křesťanství do Afriky, Asie a Ameriky. Misie sahá hlouběji, než to, co vidíme. Školy, nemocnice, kostely... O tom ve spisech sv. Františka a sv. Kláry není vůbec řeč. Jim jde spíše o život ve společenství: aby lidé byli jako sestry a bratři; aby poznali, že jsou Bohem milováni a obdarováni a aby dělali nebo trpěli to, co dělal a proč nakonec zemřel Ježíš: za osvobození člověka k životu, který je víc než živořit; k plnému životu, který začíná zde a v Bohu se naplňuje. Vzhledem k situacím nedůstojným člověka, v nichž velká část lidstva je blíž smrti než životu, dostává původní františkánské misijní poslání zvláštní naléhavost.

Vnitřní stránka františkánské misie

Zatímco v dalším Učebním listu jde víc o „vnější stránku“ františkánského poslání - misie (metody, adresáti), uvažuje tento list více o „vnitřní stránce“: motivy, základní prameny, směřování. Nejdříve se budeme zabývat užíváním slova „posílat“ a přitom zjistíme, že František jako „ctitel Trojice“ (3 dr 29.60), podobně jako Jan, vidí původ poslání v životě a lásce samého trojjediného Boha. V další části toto pozorování rozvineme: Ježíš je posel - misionář - Otcův; zjevuje jeho jméno, tj. jeho lásku v slovu i činu; dokonává Otcovo dílo stvoření, vykoupení a naplnění, kde jediným základem je vždy jen láska. Slovo a čin se slévají v jeden zcela určitý způsob Ježíšova života.

Tento způsob života převzou menší bratři, jiným způsobem sestry sv. Kláry a „ženy i bratři kající“. Ti všichni „rodí Ježíše svatým působením, které má ostatním zářit příkladem“. (2. Lvvl 53; srov. 3 An 25). Poslání je pokračováním toho, co Ježíš řekl a činil. Děje se to „Božím vnuknutím“ (PŘ 12,1) a v síle Ducha svatého, jak je vidí František a Klára. Čtvrtá část shrnuje tyto poznatky a popisuje původ a cíl františkánského poslání, které se zcela orientuje podle Ježíšova chování a hlásání.

Františkovo pojetí

Když František uvažuje o misii svých bratří, nevychází z myšlenek, které sám vymyslel, ani pouze z praktických výchozích pohledů, nýbrž z toho, co se děje v nejhlubším nitru Boha. Původ a vzor veškeré misie se nachází v samotném Otci: jeho způsob, jak posílá Syna a způsob, jak Syn toto poslání naplňuje.

Slovo „posílat“

1.1

František ani Klára slovo „misie“ ve smyslu „poslání“ neznají (srov. Uč. list 7). Sloveso „poslat“ však nacházíme pětkrát u Kláry (ale jen v souvislosti: poslat pro almužnu a posílat dopisy), dvacet šestkrát u Františka. Jedenáctkrát posílá Bůh Otec, třikrát posílá Kristus. To znamená, že pro Františka vychází z Boha určitá dynamika, misionářská iniciativa; on je původem poslání. František to vyjadřuje téměř vždy citováním textů Písma svatého: ze žalmů (šestkrát) a úryvky ze sedmnácté kapitoly Janova evangelia (čtyřikrát). Už jenom užívání slova „posílat“ ukazuje, odkud má František svou misionářskou představu a kde vidí důvod misie. Ví, že je strhován do živého procesu, do životního proudu, který vychází z živého, trojjediného Boha a má zachytit celý svět. Ještě než pošle své druhy na všechny světové strany, (srov. 1 Cel 29), se sám považuje za poslaného, za misionáře. Pochopil a žil jak „pasivní“ tak i „aktivní“ stránku misie. Je si vědom, že je pověřen posláním něco zprostředkovat a ohlašovat.

„Protože jsem služebníkem všech, mám povinnost sloužit všem slovy svého Pána plnými vůně. Proto... jsem se rozhodl připomenout vám tímto listem, jako svým poslem, slova našeho Pána Ježíše Krista, který je Slovo Otcovo a slova Ducha svatého, která jsou duch a život“ (2. Lvvl 2 a násl.).

V tomto úvodu k listu „všem zbožně žijícím křesťanům, duchovním i laikům, mužům i ženám, všem, kteří bydlí po celém světě“, udává František důvod svého všeobecného nároku: chce psát všem, protože sám sebe chápe jako služebníka všech a ve službě evangelia. Radostná zvěst dává všemu smysl, je mu plnou vůně života. Ona ho přivábila a proto ji chce dávat dál. Své slovo proto váže úzce na Ježíšova slova; jeho vlastní slovo je pouze prodloužením, převod Ježíšova poselství do dnešní doby, a toto poselství zase je viditelným a slyšitelným Slovem Otce.

František odevzdává dále to, co přichází ze srdce samého Boha, z nejhlubšího tajemství jeho Trojice.

Otec posílá Syna, narozeného z Marie

skrze Ducha svatého

1.2

Jak velice se František zapojuje do poslání, vycházejícího z Boha, cítíme jasně z jeho vánočního žalmu:

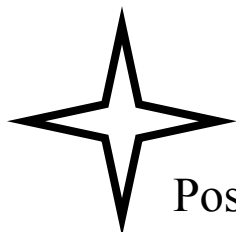
„Pán, náš Král od věků, poslal z výsosti svého milovaného Syna: narodil se z Panny Marie.“ (Off V.,3).

Iniciativa vyšla od Otce: On, bezčasový, přišel do času; „*živý a pravý Bůh*“ poslal svého Syna, který volá: „*Tys můj Otec*“ (Off V. 4). Tento hlas Syna, který se neochvějně, i v nejtrpčím utrpení s důvěrou obrací k Otci (srov. Off I,5,9; II 11; III 3; IV 2,4, V 15; atd.) je odpovědí lásky k Otci, ozvěnou jeho lásky, která nemůže zůstat pro sebe, nýbrž se rozlévá. Tato komunikace mezi Otcem a Synem má svou vlastní, hutnou kvalitu, kterou s Novým zákonem nazýváme Duch svatý. František musel tušit něco z plnosti života a lásky v trojjediném Bohu, když se rozhoduje připomínat „*slova našeho Pána Ježíše Krista, který je Slovo Otce a slova Ducha svatého, která jsou ,duch a život*“ (2. Lvvl úvod) a doplňuje to rozvíjením celé teologie Slova Božího:

„*O tomto Slově Otce, tak vznešeném, tak svatém a slavném, zvěstoval nejvyšší Otec svým svatým andělem Gabrielem, že sestoupí z nebe k svaté a slavné Panně Marii, a z jejího života přijalo opravdové tělo našeho lidství a naší křehkosti. On byl bohatý nade vše a přece chtěl pro sebe a svou Matku, nejsvětější Pannu, vyvolit chudobu.*“ (2. Lvvl 1)

Z výšin do ponížení, z věčnosti do časnosti, z bohatství do chudoby - to je cesta, pohyb, Boží pokora.

Začíná u samotného Otce a skrze Ducha svatého bere na sebe pro nás lidi viditelnou podobu v narození Božího Syna z Panny Marie.

Ježíš zjevuje Otce

2.1

Především Janovo evangelium klade důraz na úzký vztah mezi Otcem a Synem. Víc než čtyřicetkrát ohlašuje různým způsobem, že Otec poslal svého Syna (např. Jan 5,16-30). Ten má světu říci, co slyšel od Otce. Má lidi osvobodit od příliš zúženého obrazu Boha. Ztroskotává s tím u farizeů a znalců zákona, tedy právě u těch, kteří dobře znali Starý zákon a tam získali svůj obraz Boha (srov. Jan 5,36-47; 8,12-29).

Ježíš je mocným hlasatelem Otce a jeho nepřekonatelným Slovem. Otec a Syn odpovídají jeden druhému. Proto může Jan krátce a výstižně říci: „*Slovo se stalo tělem*“ (Jan 1,14).

Syn zcela zastupuje Otce; posílající a poslaný se kryjí: „*Kdo viděl mne, viděl Otce*“ (Jan 14,9).

To, že Ježíš zjevuje Otce, shrnuje Jan ještě do jiného pojmu, který prochází celým jeho evangeliem: do jména. To je vyjádřeno především a nejhutněji v 17. kapitole. František to používá ve svých spisech dvakrát na rozhodujícím místě, nejpodrobněji v 22. kapitole neschválené Řehole, kterou je možné považovat za „duchovní odkaz“. Je tam čtyřikrát slovo posílat, a to ve významu: Jako Otec poslal Syna, tak ten posílá své učedníky do světa; František se cítí tímto posláním zavázán a sám posílá své bratry.

Ke konci dlouhé kapitoly pak vybízí: *“Zachovávejme tedy slova, život a učení toho, který se snížil, aby za nás prosil svého Otce a zjevil nám jeho jméno, když říká: ‘Otče, zjevil jsem tvé jméno lidem’ (Jan 17,6)“* (NŘ 22). Jak pro Jana, tak pro Františka záleží Ježíšovo poslání v tom, přimlouvat se za nás u Otce a zjevovat nám jeho jméno; má lidem ukazovat, kdo Otec je. Bůh, kterého *„my, ubozí hříšníci, všichni do jednoho nejsme hodni vzývat jménem,“* (NŘ 23; ChvSt 2), chce tedy být lidem znám. Chce jim odhalit sám sebe, své jméno. Bůh jednak je a zůstává tajemstvím, *„neviditelný, nevýslovný, nepochopitelný“* (NŘ 23), jednak se tak zjevil, že ho František v dlouhé litanii neúnavně chválí mnoha oslavnými jmény. (srov. ChvB). S nejvyšším údivem, dojatě a zajímavě řadí k sobě vlastnosti, které všechny chtějí hlásat velikost a dobrotu Boží, ale nedovedou ji plně zachytit.

Ježíš zjevuje lásku

2.2

Při každém jménu, které František umí Bohu dávat, zaznívá spodní tón lásky. *„Bůh je láska“* (1 Jan 4,8) má v jeho litanii dvojí variantu: *“Tys láska a milování (amor/caritas)“* (ChvB 8). Když Ježíš přišel zjevit Otce, znamená to, že zjevuje lásku. Tuto souvislost poznává František ve velekněžské modlitbě, kterou přebírá, aby se s Ježíšem modlil za své učedníky:

„Jako ty jsi mne poslal do světa... neprosím však jen za ně, ale i za ty, kteří skrze jejich slovo ve mne uvěří, aby byli uvedeni v dokonalost jednoty a svět aby poznal, že ty jsi mne poslal, a že sis je zamiloval tak jako mne. Dám jim poznat tvé jméno, aby v nich byla láska, kterou máš ke mně a já abych byl v nich.“ (NŘ 22 = Jan 17,18.20.23.26.)

Otec nabízí lidem lásku, která je tak silná jako láska k jeho vlastnímu Synu (srov. Jan 15,9;17,23.26). Svět pozná tuto lásku, pokud se Ježíšovi učedníci dají touto láskou uchvátit a vést k jednotě. Modlit se *„Posvěť se jméno tvé!“* a hlásat Boží jméno znamená tedy přinášet lásku, darovat opravdovou náklonnost a blízkost. Ježíš je misionářem Otce, protože jeho jméno oznámil lidem: slovem a skutkem ukázal, že Boží vůlí je láska. (srov. ON 5). *„A to je jeho přikázání: věřit jménu jeho Syna Ježíše Krista a navzájem se milovat“* (1 Jan 3,23).

Ježíš naplňuje Otcovo dílo

2.3

Ježíš zjevuje, kdo je Otec: Láska. Stejnou láskou, jakou má k Synu, objímá také lidi. Ježíš to nepřišel jen říci, ale také ukázat. Zcela konkrétními činy zjevuje: Takový je Bůh! Tato druhá stránka Ježíšovy misie se popisuje ve 23. kapitole nepotvrzené Řehole formou jakési preface (srov. NŘ 23,1-4): Podle toho se Bůh zjevuje tím, že tvoří dobrý svět s člověkem jako jeho středem a jeho vrcholem. Soulad, který člověk ničí vlastní

vinou, se obnovuje vtělením, utrpením a smrtí Božího Syna, který spolupůsobil také již při stvoření světa. Nakonec se vrátí „ve slávě své vznešenosti“, aby vykonal soud a všechno přivedl ke konečnému souladu a řádu.

František zde i na jiných místech děkuje za trojí dílo: Stvoření, vykoupení a naplnění (srov. NŘ 16,7; ON 1).

Svůj dík směřuje k Otci, který dílo spásy dokonává „*skrze svého jediného Syna s Duchem svatým*“ (NŘ 23,1). Od Otce všechno vychází, Syn to plní, Duch svatý k tomu dává sílu.

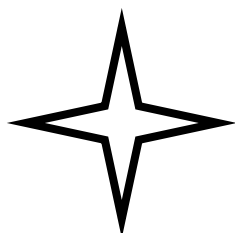
Ježíšův misionářský způsob života

2.4

Z toho, co jsme dosud řekli, vychází jednodílná misionářská podoba Ježíšova:

- * Otec posílá svého milovaného syna na svět, protože miluje lidi.
- * Ježíš ví, že je poslán hlásat lidem jméno, podstatu a lásku Boží.
- * Jeho misie (poslání) však stejně zásadně záleží v činech, a to až po nasazení života, hlavně za chudé a hříšníky.
- * Syn bere na sebe toto poslání, tím že přijímá „*opravdové tělo našeho lidství a naší křehkosti*“ (2. Lvvl 1):
 - *** chudobu, která ho od narození staví po bok chudých;
 - *** utrpení, které přijímá zcela vědomě a které činí plodným pro všechny: slaví poslední večeři, aby vydal své tělo a krev za nás, aby „*takovým způsobem byl neustále se svými věrnými, až do skonání tohoto věku*“ (Nap 1,22).
 - *** smrt, již se svému Otci podává za „oběť a dar na oltáři kříže... za naše hříchy“ (2. Lvvl 1).
- * Syn slibuje Ducha svatého jako Přímluvce.

Tento život a toto utrpení Ježíšovo pro lidi ukazuje jasně, oč musí při misii jít: O vášnivou oddanost k chudobě, utrpení a umírání lidí; o projevy solidárnosti s lidmi; o život zcela pro bližní, nesený důvěrou v Boha a nadějí na příchod jeho království.

Skrze Syna s Duchem svatým

3.1

Vraťme se ještě jednou k oné tak hutné modlitbě, v níž František děkuje Otci za stvoření, vykoupení a naplnění světa. Nepozoruje tam při práci jen Syna, ale i Ducha svatého: „*Všemohoucí, nejvyšší Bože, pro tebe samého ti vzdáváme díky, že jsi svou svatou vůlí a skrze svého jednorozeného Syna v Duchu svatém stvořil všechno, duchovní i tělesné, a nás že jsi stvořil k svému obrazu a podobnosti a postavil do ráje ... A protože my, ubozí hříšníci, všichni do jednoho nejsme hodni vzývat tvé jméno, prosíme pokorně, aby náš Pán Ježíš Kristus, 'tvůj milovaný Syn', spolu se svatým Duchem Utěшитelem sám ti vzdal dík za všechno“ (NŘ 23).*

Protože František ví o naší ubohosti a hříšnosti, vyzdvihuje zástupnou úlohu Otcem milovaného Syna a Ducha svatého. Ti mají Otci děkovat namísto všech lidí (*pro omnibus*). Právě láska mezi Otcem a Synem, zosobněná láska, Duch svatý, může patřičně odpovědět, odpovídat jim na jejich úrovni. Proto v Duchu svatém můžeme říkat: „*Abba, Otče“* (Ř 8,15).

Duch svatý jako princip života

3.2

František je přesvědčen, že jeho nový život je duchovním dílem. Každý, kdo se k němu přidává, činí to z „božského vnuknutí“. To je vlastní podnět pro vstup do společenství a také pro „odchod mezi Saracény“.

„*Bude-li někdo chtít přijmout z Božího vnuknutí tento život a přijde k našim bratřím“* (NŘ 2,1). „*Budou-li někteří bratři chtít (z božského vnuknutí) jít mezi nevěřící, ať jdou s dovolením svého ministra“* (NŘ 16,3).

Stejně tak se zdůvodňují kroky Kláry a jejích sester pro radikální následování Krista: „*Z Božího vnuknutí jste se staly dcerami a služebnicemi nebeského Otce a zasnoubily se Duchu svatému“* (ŘehKl VI,2)

Na všech bratrech a sestrách bude „*spočívat Duch Páně“*, budou-li činit pokání, tj. „*Boha milovat celým srdcem, celou duší ... a své bližní jako sami sebe“* (1. Lvvl). Tato Františkova slova, jimiž dnes začíná jak Řehole řeholního tak sekulárního Třetího řádu, jasně ukazují, že život v pokání je život charismatický, působený Duchem. Tento duchovní život spojuje všechny františkánské řády mezi sebou.

Také misie mezi jinověrci má vést ke „znovuzrození“, k novému životu. Misionáři mají totiž nejdříve a především prostě žít mezi lidmi jiné víry a svou bratrskostí vydávat svědectví, ale potom „*když se to Pánu zalíbí,*“ mají hlásat odlišnou křesťanskou víru v trojjediného Boha, aby se ti druzí dali pokřtít, poněvadž „*nenarodí-li*

se kdo z vody a z Ducha svatého, nemůže vejít do království Božího“ (NŘ 16,7). František se zde odvolává na Ježíšova slova z Janova evangelia 3,5. Podle tohoto evangelia vidí Ducha svatého jako oživující sílu, vitální princip, bez kterého není života. Toto přesvědčení ho vede také v jeho Napomenutích, kde užívá slova sv. Pavla: „*Litera zabíjí, ale Duch dává život*“ (2 Kor 3,6), „*Nikdo nemůže říci 'Ježíš je Pán', leč v Duchu svatém*“ (1 Kor 12,3). V souvislosti s prvním citátem napomíná, že „*poznání mají provázet dobré skutky*“ (Nap 7).

Zkoumání a vědění zabíjí, když pouze uspokojuje zvědavost a pýchu; musí vést k praxi, k činům. Pohnutkou a cílem vědění o Bohu je láska (srov. Uč..list 4). U druhého citátu zdůvodňuje, proč se „*máme vyhýbat hříchu závidění*“ (Nap 8). Závidět je rouhání se Bohu, protože všechno dobré je darováno Duchem svatým a patří Bohu. František je tak přesvědčen o přebývání Ducha svatého v křesťanu, že dokonce říká:

„*Proto jen ten, kdo má Ducha Páně, jenž přebývá v jeho věrných, přijímá nejsvětější Tělo a Krev Páně; všichni ostatní, kteří nemají z tohoto ducha a odvažují se přijímat, jedí a pijí si odsouzení*“ (Nap 1; srov. 1 Kor 11,29; Ř 29). Právě život dávající Duch rozhoduje o bytí a nebytí křesťana.

Jsme misionářští jako duchovní Boží příbuzní

3.3

Víra v Trojici není pro Františka prázdnou a naučnou formulí, nýbrž formou života, účastí na životě samého „*živého a pravého Boha*“ (Off V). Ve Způsobu života pro Kláru popisuje život chudých sester takto; jako dcery Otce a snoubenky Ducha svatého jsou spřízněny s Bohem. Co platí pro ně, platí také „*pro všechny muže a ženy, kteří činí pokání a v tom vytrvávají*“:

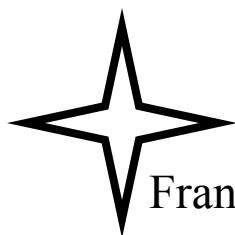
„*Budou dětmi nebeského Otce, jehož díla konají a jsou nevěstami, bratry i matkami našeho Pána Ježíše Krista* (srov. Mt 5,45; 12,50). *Nevěstami jsme, je-li věrná duše skrze Ducha svatého zasnoubena s Ježíšem Kristem. Jeho bratry jsme, činíme-li vůli jeho Otce v nebesích. Jeho matkami jsme, nosíme-li ho s láskou a čistým a ryzím svědomím ve svém srdci a těle a rodíme ho svatými skutky, které mají svítit ostatním jako vzor*“ (2. Lvvl 9).

Zde připisuje křesťanovi obecně to, co řekl zvlášť o Marii: Ona je vyvolená dcera a služebnice Otce, Matka našeho Pána Ježíše Krista a nevěsta Ducha svatého (Off: Antifona). Co se stalo s Marií, může se vždy stát znovu, když Duch v člověku působí. Právě on dělá věřící z nevěřících. Proto nezdraví František jen Marii, ale s ní „*všechny svaté ctnosti, které milostí a osvícením Ducha svatého jsou vlévány do srdcí věřících, aby je z nevěřících udělaly věřícími Bohu*“ (PM).

Je dobré, že citované místo z listu všem věrným věřícím nacházíme dnes ve většině základních dokumentů františkánských řádů. Nikde jinde nevyjadřuje František naše příbuzenství s Bohem i naše vzájemné příbuzenství tak mysticko-dynamicky jako zde: jsme jedna Boží rodina, která není svázána pouty krve, nýbrž duchovními pouty; právě vnuknutí, Duch, nás sjednocuje a vede k činům. Misionářská stránka v tomto mystickém textu nezaniká, naopak odtud vychází. Před každou činností je třeba být naplněni Kristem. Jedině spojení s ním plodí život. To, co je uvnitř, se snaží dostat ven. Skrze lásku (=Ducha svatého) jsme takřka těhotní Kristem, rodíme ho, přivádíme ho na svět „*svatou činností*“, jednáním, které odpovídá Božímu Duchu. Když náš život a naše jednání představuje navenek Krista, stáváme se rodičkami a rodiči Boha.

Jde tedy o to, dát se nakazit Duchem Božím a jít ve šlépějích Ježíše Krista, nejen ve vzdálených zeních a vzdálené budoucnosti, nýbrž zde a dnes. Právě toto dobře vyjadřuje list, který napsal František všem bratřím ke konci svého života. Na konci je tam modlitba, která zdůvodňuje úlohu Ducha svatého a znovu ukazuje důvody každé misie v Nejsvětější Trojici.

„Všemohoucí, věčný, spravedlivý a milosrdný Bože, dopřej nám ubohým, abychom jen pro tebe konali to, o čem víme, že to chceš, a vždy chtěli to, co se ti líbí, abychom tak, vnitřně očištěni, uvnitř osvíceni a ohněm Ducha svatého rozniceni, mohli následovat stopy tvého Syna, našeho Pána Ježíše Krista a jen tvou milostí dojít k tobě, Nejvyšší, který v dokonalé Trojici a jednoduché Jednotě žiješ a vládneš a jsi oslavován jako všemohoucí Bůh na věky věků.“ (GK)

Františkánské poslání (misie)

4

Poslání františkánského hnutí

4.1

Poslání církve nemůže být v zásadě nic jiného, než pokračování a prodloužení Ježíšova poslání. František i Klára to chápou také tak. Jako poslání Ježíše a církve, tak i misie františkánského hnutí mají:

- * stejný původ: Otce;
- * stejný cíl: přispívat k velkému oběhu lásky;
- * stejný vzor: Ježíše Krista a jeho postoj chudoby, utrpení a poslušného přijetí smrti.

Když František slavnostně vyhlásí, že Bůh poslal jeho bratry do celého světa (srov. GK), naznačuje tím, u koho hledat původ, totiž u samého Boha, a na jakou oblast se jejich misie vztahuje, totiž na celý svět. Přitom jde nejprve o toto: hlásat, že Bůh je dobrý, slovy i činy ho velebit „a naučit všechny, že nikdo kromě něho není všemohoucí“ (GK).

Je to něco jiného než misie Kristova? On světu zjevil, kdo je Bůh, především jeho lásku, jeho „moc“ v řeči Janově, jeho „vznešenost“ a dobrotu. Také u Františka jde o misionářskou existenci, která vnáší slovo do činného života (srov. NŘ 11; 14; 17,3). A

Klára rovněž ví, že i když sestry žijí skrytým životem, „*mají být zrcadlem a příkladem i těm, kdo jsou ve světě*“ (ZK1 6).

Hlásat Boha lidem

4.2

Ve své nepotvrzené Řeholi (NŘ 21) představuje František bratřím vzor kázání, který mohou použít za všech okolností a u všech posluchačů vždy podle své volby. Tento vzor má dvě části:

První část zve posluchače a posluchačky, aby se obrátili k tajemství Trojjediného Boha:
* „*Bojte se a ctěte, chvalte a dobrořečte, děkujte a klaňte se Bohu, všemohoucímu Pánu v jeho Trojici a jednotě*“ (NŘ 21).

* Druhá část volá k obrácení (pokání), které se projevuje podstatně v odpouštění a v lásce k bližnímu (srov. NŘ 21).

Jinde zdůrazňuje František zvláště Boží tajemství, jeho vznešenost a nepochopitelnost. K němu se mají všichni lidé pravou vírou a pokáním obrátit (srov. NŘ 17,17 nn; 23,7-11). Přitom je nápadné, že víru a pokání, k němuž „*menší bratři a neužiteční sluhové*“ volají všechny lidi, František jakoby prakticky redukoval na lásku a touhu po Bohu (srov. NŘ 23).

Františkánské misijní kázání je tak v souladu s Ježišovou modlitbou: „*aby svět poznal, že ty jsi mne poslal a že sis je zamiloval tak jako mne... aby v nich byla láska, kterou máš ke mně a já abych byl v nich*“ (NŘ 22 = Jan 17,23.26).

Chovat se jak Ježíš

4.3

Bratři mají vědět, že při svém hlásání musí jít ve stopách našeho Pána Ježíše Krista, který nazval Jidáše svým přítelem a dobrovolně se vydal těm, kdo ho přibili na kříž (srov. NŘ 22). Musejí být připraveni raději snést jakékoli nepřátelství a utrpení, než se přitnout nebo hádat (srov. NŘ 3,10; 16,6-11). Mají být poddáni každému tvoru a vyznávat, že jsou křesťany (NŘ 16,6). Jako Ježíš mají být tichého a pokorného srdce (srov. Mt 11,29), pokojní, přátelští, laskaví a skromní (srov. PŘ 3). A „*z lásky ke Kristu musí toto tělo vystavit viditelným i neviditelným nepřítelům, protože „sami sebe vydali Pánu Ježíši Kristu a jemu přenechali své tělo*“ (NŘ 16; srov. Chvc).

Rovněž Klára nechce nic jiného, než „*jít ve šlépějích Krista a jeho přesvaté Matky*“ (ŘK1 0). „*Syn Boží se nám stal cestou*“, píše ve své Závěti (ZK1 2). Svou spolubojovnici v Praze, svatou Anežku, vybízí: „*Hleď na svého Ženicha a následuj ho... toho, který byl důtkami rozbit a v úzkostech kříže umíral... Budeš-li s ním trpět, budeš s ním i kralovat, budeš-li s ním prožívat bolest, budeš se s ním i radovat*“ (2.An). Ježišovo jednání určuje společný život v San Damiano až po službu umývání nohou, kterou Klára sestřám vykonává. (srov. K1C 12).

22. kapitola nepotvrzené Řehole dává dohromady dvě věty Písma: Jan 17,24 a Mt 20,21: „*Otče, chci, aby ti, které jsi mi dal, byli se mnou tam, kde jsem já, ať hledí na tvou slávu ve tvém království*“ (NŘ 22). Dodatek k „*tvému království*“ (Mt 20,21) lokalizuje slávu, která čeká učedníky. Cílem poslání Ježíšova i poslání františkánského je umožňovat lidem účast na slávě Otcově; vést je do Otcova království, které „*je jim určeno od stvoření světa*“ (Mt 25,34;NŘ 23,4). Toto království je naplněním Ježíšovy prosby, aby jeho učedníci byli s ním a směli patřit na Otcovu slávu. Je to naplnění veškeré lidské touhy. Ve svém napomenutí pro sestry sv.Kláry to František vyjadřuje ještě jiným obrazem: „*neboť každá bude královnou korunovanou v nebi s Pannou Marií*“ (NapKl 13).

Do takové výše dospějeme jen pomalu, každodenním namáháním se, včetně všech jeho pokroků i selhání. Sami to nedokážeme. Potřebujeme k tomu společenství sester a bratří.

Církevní a františkánské prameny

Bible

Mt 25,34; Lk 24,26; Jan 1,14; 10,10; 12,50; 14,9; 16,5-15; Řím 8,15; 1 Kor 12,3; 2 Kor 3,6; 1 Jan 3,23; 4,8

Církevní dokumenty

RM 23; AG 2; RM 29

Františkánské prameny

Přh; Antifona Off; Off V; PM; ChvB; 1. Lvvl; 2. Lvvl 0; 1;2; GK 0; 2; Nap 1; 7; 8; 22; PŘ 12; NŘ 2; 16; NapL; 2. An; ŘehKl 0; Zkl 6; 1. Cel 29; 3 dr 28; 29; 60; KIC 1

Mezifrantiškánské dokumenty

OFM - OFM^{Cap} - OFM^{Conv}

OFM^{Cap} - Konstituce 98; 144; 174

OSC (Klarisky)

OSC - Konstituce 90,2; OSC-^{Cap} Konstituce 117; 155-157

OSF (TOR)

Řehole 2; 8-11

OSF-SFŘ

Řehole 1; 4; 13; Konstituce 17; 37,3

Doplňky

¹

Cvičení

D

1.Cvičení:

¹ **Poznámka:** Účastníci kurzu mohou uvedené prameny sami doplnit

Čtete (ve skupině) následující text z dekretu „Ad gentes“ 2. vatikánského koncilu o misijní činnosti církve:

čl.2: „Putující církev je svou podstatou misionářská (tj. na cestě jako posel) protože odvozuje svůj původ z poslání Syna a z poslání Ducha svatého podle plánu Boha Otce.

Tento plán však vyvěrá ze ‚zdroje lásky‘, z lásky Boha Otce. On je Počátek bez počátku, z něhož se rodí Syn a skrze Syna vychází Duch svatý. Ve své nesmírné a milosrdné dobrotivosti nás svobodně tvoří a dokonce milostivě volá k tomu, abychom s ním měli společenství v životě i ve slávě. Svou božskou dobrotu štědře rozdal a nepřestává ji rozdávat, aby on, původce všeho, byl nakonec ‚všechno ve všem‘ (1 Kor 15,28), a tak sobě zjednal slávu a nám blaženost. Bohu se však zalíbilo volat lidi k účasti na svém životě nejen jednotlivě bez jakéhokoli vzájemného vztahu, nýbrž vytvořit z nich lid, v němž by se shromáždily rozptýlené Boží děti vjedno (srov. Jan 11,52).“

Otázky:

1. Které zde vyjádřené výroky se kryjí s františkánským pojetím?
2. V čem jsou rozdíly?

2.Cvičení:

Z encykliky Jana Pavla II. „Redemptoris missio“, 1990:

Čl.23: „Jan jediný mluví výslovně o ‚příkazu‘ a toto použité slovo má u něho stejný význam jako ‚misie‘ a znamená poslání, které Ježíš svěřuje svým učedníkům a spojuje je bezprostředně s posláním, které on sám obdržel od Otce: „Jako Otec poslal mne, tak i já posílám vás“ (Jan 20,21). Ježíš mluví k Otcí: „Jako jsi mne poslal do světa, tak i já jsem je poslal do světa“(Jan 17,18). Celý význam poslání v Janově evangeliu je vyjádřen ve velekněžské modlitbě: „To je věčný život, že poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíš Krista“ (Jan 17,3). Posledním smyslem poslání je dát účast na společenství, které existuje mezi Otcem a Synem. Učedníci mají prožívat mezi sebou jednotu, mají „setrvávat“ v Otcí a v Synu, aby svět poznal a uvěřil (srov. Jan 17,21-23). To je velmi významný misijní text. Dává pochopit, že misionářem jsme především *tím, čím jsme*, tj. jako církev, která hluboce prožívá jednotu lásky, spíše než tím, co říkáme nebo děláme“.

Otázky:

1. Do jaké míry odpovídá vaše chápání sebe samého tomuto textu?
2. Do jaké míry je misionářské společenství, kde žijete?

3.Cvičení:

Z dnešních konstitucí klarisek:

čl.90,2: „Takovým životem ve sdílení lásky je přítomno něco nezměrného. Tento život má kořeny ve společenském životě samotné Nejsvětější Trojice a vyžaduje od nás, abychom tuto skutečnost vždy víc a opravdověji zjevovaly“.

Otázky:

1. Do jaké míry se to dá říci o každém křesťanském společenství?
2. Jak se dají tyto řádky konkrétně formulovat?

4. Cvičení:

Jin-Jang a Trojice

Současný spisovatel J. Wichman popisuje ve své knize „Návrat od cizích bohů“ své osobní chápání dvou symbolů:

„Na nové náboženské scéně je symbol Jin-Jang velmi oblíben. Představuje polaritu bytí. Oproti této statictější polaritě tvoří trojice v kruhu sama určitou dynamiku - božství, které tančí samo se sebou. Ve mně tedy krouží symbol trojice, bere na sebe stále nové formy a je stále zajímavější. Divím se, že toto znamení božské mnohosti a dynamiky teology nezajímá více. Že toto znamení může mnoho lidí oslovit, ukazuje oblíbenost asijského kruhu Jin-Jang. Proč v naší zdomácnělé kultuře nezaujme toto místo znamení Trojice? Je přece mnohem zářivější a nechává ze sebe vycházet větší množství obrazů. Především na sebe bere zcela jiný rozměr, než ubohý a veškerého živého ducha vyhánějící výklad ‚vlastní organizační dynamiky vesmíru‘, který se prosazuje jako pojem ducha v mnohých kruzích New-Age: . Je to největší vítězství mechanistického obrazu světa, který už nepopírá Boha, ale zmocňuje se ho. Potom chci raději Trojici.

V ní mohu pochopit tři aspekty, které jsem dosud nedovedl spojit dohromady. Nejdříve aspekt ‚Otce‘, nepoznatelného původu, z něhož pochází veškeré bytí. Pak vidím aspekt ‚Syna‘, jako osobní stránku Velkého Ducha, jako stranu, která je nám lidem nejbližší a k nám obrácená. Tradice mluví o Kristu také jako o Logosu, který byl ‚na počátku u Boha‘, o kosmickém Kristu. A cožpak není ‚Duch svatý‘ osobní stránka božského základu, která se nám ukazuje ve viditelném světě a můžeme ji prožívat jako životní sílu, která vším proniká; jako energetický aspekt Boha. Tak mohu Otce, Syna a Ducha svatého prožívat a začínat chápat. To, že nám tradice ukazovala jen mužské postavy, je směla. Věřím však, že dnes je jasné, že ‚Otec‘ se může také nazývat ‚Matkou‘ a že to přesahuje pohlavnost. O tom, že Duch svatý má v hebrejštině ženské jméno, se jistě ještě bude hovořit...

...Trojice je božský kaleidoskop, který přináší bezpočetné trojice, které ze sebe navzájem vycházejí, plodí a rodí se. Konečně jsem našel křesťanský symbol, který pro mne není jen těžko srozumitelný, ale též nabízí mému duchovnímu prožitku možnosti pochopení, jaká jsem dříve neměl... Zající poskakující v kruhu zobrazují mocnou dynamiku těch Tří...“ (J.Wichman).

V taoismu má slovo Jin a Jang tento smysl:

„Dva důležité a základní motivy čínského náboženství (taoismu) jsou : kontinuita a změna. Od 7.stol. př.Kr. začali čínští myslitelé systematizovat proměňující síly, které působily neustálý tok světa. Začali užívat pojmy Jang (původně sluneční strana pahorku) a Jin jako označení dvou principů, které jsou základem stálého vzájemného působení. Jang je světlý, tvrdý a mužný a Jin je jeho temný, měkký a ženský opak. 'Rozpor' mezi Jin a Jang se však v čínském myšlení nechápe jako absolutní rozpor. Je to spíše relativní rozpor dynamického a rytmického způsobu, každý z nich je pouze fází neustálé změny.

Jejich typickým symbolem je kruh s dvěma do sebe pronikajícími polovicemi rozdílných barev. V každém kruhu se však nachází menší kroužek té druhé barvy jako symbol vzájemného pronikání. Jin a Jang se dají jen nesnadno hodnotit jako přísně dualistický a statický vztah. Jin a Jang představují Tao (mysl) nebe a země, a řád bezpočtu věcí, jsou to otec a matka změny a proměny, počátek a konec života a smrti a pramen tajemných pohybů světla a tmy“ (Huang-ti nei-ching-su-wen).

Otázky:

1. Porovnejte symbol Jin-Jang se symbolem zajíců, který ve starověkých kostelech poukazuje na Trojici. Co vám oba symboly říkají?
2. Do jaké míry je tajemství Boha v Trojici klíčem k chápání skutečnosti?:
 - a) stvoření
 - b) člověka
 - c) otázky pravdy

Použití

E

1. použití:

Čtete následující text:

„Pro čínské myšlení a v určitém smyslu pro orientální myšlení obecně je svět jediným, velkým, živým organismem. Život proniká všechno a má duchovní povahu. Je zcela zaměřen na dobro. Pro Číňany je vesmír a lidský život jednotou. Zakoušejí tuto jednotu v určitém nepřerušném vztahu (= 'Heaven-Man-Continuum'). Křesťanská víra vidí Otce jako prazdroj, Syna jako viditelný výraz a Ducha jako svorku. Boží moc naplňuje všechno stvořené skrze vzkříšeného Krista. Základem 'nebe-člověk-celek' je Ježíš Kristus.

Kristův život pohání vesmír vpřed a proniká všechno. Kristus naplňuje svou dobrotou celé lidské pokolení a vede je ke stále hlubšímu společenství. Duše, která našla Krista, žije svou vnitřní silou dobrotou, kterou dostala z nebe skrze Krista. Vrstá silně do konečné plnosti života. 'Nebeský Kristus' (my bychom snad řekli: kosmický Kristus) vytváří soulad s člověkem, mezi lidmi i mezi lidmi a stvořením“ (A.B.Chang SJ).

Otázka:

Má to něco společného s vaším obrazem Boha?

2. použití:

Tento text pochází z náboženství Balubů v Zaire:

Vyznání víry Balubů

Je jenom jediný Bůh.

Je to duch. Nikdo ho nestvořil. On stvořil sám sebe.

On proti tomu, všechno stvořil: duchy, lidi, věci svět.

Je nesmrtelný a také duchové, které stvořil jsou nesmrtelní.

Je vševědoucí. Ví všechno a je jako dveře, které vidí co je v domě i co je venku.

Je všudypřítomný. Proniká všechno a je jako vzduch, který vším proniká aniž ho vidíme.

Je prazdroj a základ všeho. Jakožto pramen je jako je mořská voda zdrojem soli.

Jakožto základ je jako sloup, na kterém spočívá dům.

Je nejvyšším pánem, tak jako je leopard pánem lesa.

Je nevyčerpatelný a všemohoucí. Je jako hluboká studna, kterou dešťová voda nemůže naplnit.

Miluje své tvory jako Otec.

Jeho zákony poroučejí:

Nezabíjet.

Neočarovávat druhé.

Nekrást.

Nezcižolžit.

Milovat a ctít rodiče.

Bůh, soudce, stvořil čtyři velká místa:

Nebe, kde bydlí se svými duchy, s těmi, kteří mu zůstali věrní.

Velkou propast, do které vrhá duchy, kteří se proti němu vzbouřili; tam přijdou lidé, kteří mu nejsou věrní.

Zemi, prozatímní místo, kde se rodí, narodili a rodí se znovu.

Město, kde roste mnoho banánů. To je místo konečného pobytu lidí, kteří zachovávali Boží zákon.

Otázky:

1. Jakou podobnost vidíte mezi tímto textem a františkánskou spiritualitou?
2. Jaké důsledky vyvozujete pro své misionářské působení?

Literatura

F

Asseldonk, O. van,

Aspetti giovannei negli scritti di s. Francesco: Antonianum 54 (1979), 447-486

Bonaventura,

De triplici via - Über den dreifachen Weg. Latinsko-německy, (Freiburg 1993)

Congar, Y.,

- Teologické základy dekretu o misijní činnosti církve „Ad gentes“ (čl. 2-9)
- Duch svatý

Egger, W.,

Verbum in corde - cor ad Deum. Analýsa a výklad Nepotvrzené řehole: Laurentianum 23 (1982) 286-311

Gonzales, O.,

Misterio trinitario y existencia humana. Estudio histórico-teológico en torno a San Buenaventura (Madrid 1966)

Kaliba, C.,

Die Welt als Gleichnis der dreieinigen Gottes. Entwurf zu einer trinitarischen Ontologie (Frankfurt a. Main, Bern, New York 1991)

Kuhl, J.,

Die Sendung Jesu und der Kirche nach dem Johannes-Evangelium (St. Augustin 1967)

Lampen, W.,

S. Franciscus, cultor Trinitatis: Archivum Franciscanum, Historicum 21 (1928) 449-467

Lehmann, L.,

- -Gratias agimus tibi. Structure and Content of Chapter 23 of the Regula non bullata: Laurentianum 23 (1982) 312-375
- František, mistr a učitel modlitby (Karmelitánské nakladatelství 1998)
- Prinzipien franziskanischer Mission nach den frühen Quellen: Laurentianum 26 (1985) 311-360

- Tiefe und Weite. Der universale Grundzug in den Gebeten des Franziskus von Assisi (Werl 1948)
- Ein Psalm des hl. Franziskus zur weihnatlichen Zeit: Geist und Leben 63 (1990) 5-15
- Geh hin und stelle mein Haus wieder her! Überlegungen zum franziskanischen Grundauftrag: Geist und Leben 64 (1991) 129-141

Matura, Th.,

Dieu le Père très saint (Paris 1990)

Mello, A. de,

Warum der Vogel singt (Freiburg 1984)

Viviani, W.,

L'ermeneutica di Francesco D'Assisi. Indagine alla luce di Gv 13-17 nei suoi scritti (Rom 1983)

Wackerl, J.,

Die trinitarische Prägung des Weltverständnisses des hl. Franziskus: Franziskanische Studien 64 (1982) 245-260

Wichmann, J.,

Rückkehr von den fremden Göttern. Wiederbegegnung mit meinen ungeliebten Wurzeln (Stuttgart 1992) 58nn.

K zamyšlení

My jsme tři, ty jsi tři

Když biskupův člun přirazil jednou k vzdálenému ostrovu, rozhodl se biskup, že den využije co nejlépe. Procházel se po pláži a narazil na tři rybáře, kteří spravovali síť. Pidgin-angličtinou mu řekli, že před mnoha staletími přijali od misionářů křesťanství.

„My, křesťané!“ říkali a hrdě ukazovali na sebe.

Na biskupa to zapůsobilo. Umíte Otče náš? O tom ještě nikdy neslyšeli. To biskupa šokovalo. Jak mohli ti muži tvrdit, že jsou křesťany, když neznají ani Otče náš, něco tak základního?

„Co tedy říkáte, když se modlíte?“ „Pozvedneme oči k nebi. Modlíme se: ‘My jsme tři, ty jsi tři, buď k nám milostiv‘.“ Biskupa pobouřila tato primitivní a hluboce kacířská modlitba. Celý den je učil modlitbu Páně. Rybáři se učili těžko, ale snažili se, a než biskup příštího dne napjal plachty, slyšel, jak bez chyby celou modlitbu odříkávají.

O několik měsíců později biskupův člun zase míjel tyto ostrovy. Když se procházel po palubě, vzpomínal s radostí na to, že na tom vzdáleném ostrově jsou tři muži, kteří se díky jeho trpělivé námaze správně modlí. Když, ponořen do myšlenek, vzhlédl, viděl na

východě bílou skvrnu. Světlo se přiblížilo k člunu a biskup se divil, když viděl tři postavy, které se po vodě k němu blížily.

(...)

Když už byli blízko, že se mohli dorozumět, poznal biskup své tři přátele, rybáře.

„Biskupe“, volali, „jsme rádi, že tě vidíme. Slyšíme, že tvůj člun plout blízko ostrova, my rychle, rychle jdeme s tebou se setkat.“

„Co si přejete?“, ptal se biskup uctivě. „Biskupe“, řekli, „jsme moc smutní. Zapomínáme krásnou modlitbu. Říkáme: ‘Otče náš v nebi, posvět’ se tvé jméno, přijď království tvé...’, potom zapomeneme. Prosím, řekni nám celou modlitbu ještě jednou.“

Biskup pokorně odpověděl: „Dobří lidé, jděte domů a když se modlíte, říkejte: ‘My jsme tři, ty jsi tři, buď nám milostiv!’“

(...)

Anthony de Mello